

شنه‌ی با

سیروان ره‌حیم

شنه‌ی با، دوا به‌ره‌می هونه‌رمه‌ندی گۆرانیبیژ عه‌دنان که‌ریمه. سیدیکه‌چه‌ندین گۆرانی ره‌نگین و ته‌روپاراوی له‌ئامیز گرتوو.

همیشه‌و له‌سه‌ره‌تای ده‌سه‌کارکردن و ده‌رکه‌وتنی عه‌دنانه‌وه گۆرانیه‌کانی بۆ من سه‌ره‌نجراکیش بوونه. جۆریکی جیاوازی چرین و لاواندنه‌وه‌ی تاسه‌وحه‌ز بووه. دیاره‌ ده‌بی بلیم که‌ له‌ چاو گۆرانیبیژانی دیکه‌دا عه‌دنان خاوه‌نی ئەو ژماره‌ زۆره‌ی گۆیگران نیه. به‌رده‌وام ژماره‌یکی که‌م، به‌لام خاوه‌ن چیژیکی هونه‌ری بالا گوهداری به‌ره‌می عه‌دنانینان کردوو، همیشه‌ له‌ لای ئەوان هونه‌ری عه‌دنان له‌به‌ردلان بووه، دیاره‌ ئەمه‌یش هۆکاری خۆی هه‌س:

عه‌دنان بۆ خۆی موزیسیه‌نه. بیگومان که‌س لاری له‌وه‌نیه‌ که‌ موزیکزانین هیژیکی تایبه‌ت به‌ گۆرانیبیژ ده‌به‌خشی. و به‌شیک له‌ وزه‌ی جوانی له‌ به‌ره‌می عه‌دناندا لی‌ره‌وه سه‌رچاوه‌ ده‌گرئ. ئەم لایه‌نی موزیکزانیه‌ زۆر ده‌ستی به‌ بالی کاره‌کانی عه‌دنانه‌وه‌ گرتوو.

ره‌نگبێ هه‌ر ئەمه‌یش بی‌ت، یان هه‌ر ئەم لایه‌نه‌یش بی‌ت که‌ هۆکاریکه‌ له‌ هۆکارگه‌لی سه‌ره‌کی که‌ عه‌دنان ئەو هه‌موو شیعه‌ر جوانه‌ هه‌لده‌بژیرئ. که‌ یه‌کیک له‌ توخمه سه‌ره‌کیه‌کانی پیکه‌ته‌ی شیعه‌ر موزیک بی‌ت، ئیتر بۆ ئەو له‌م بواره‌دا نه‌زانئ کامه شیعه‌ر ده‌شی ئاویته‌ی ئاواز و هه‌وای دلگیر بکریت؟

ئیمه‌ له‌زۆر که‌سمان بیستوو، له‌ زۆرگۆرانیبیژ که‌ باسیان له‌ نه‌بوونی شیعه‌ری جوان و له‌باری کوردی کردوو بۆ گۆرانی. به‌لام که‌ ئەوان چاودیری به‌ره‌می عه‌دنان بکه‌ن ده‌زانن ئیمه‌ ئەگه‌ر له‌ هه‌موو شته‌کانی ترده‌ ده‌ست قالا و پێپه‌تی بین، ئەوا له‌ شیعه‌ری جواندا شتمان هه‌یه‌ و خاوه‌نی می‌رگی فراوانی به‌ شیعه‌ر ته‌ر و پاراوین.

من زۆر جار هه‌ست به‌وه‌ ده‌که‌م که‌ ناشاره‌زایی و نا‌ئاشنا بوون به‌ شیعه‌ری کوردی وای کردوو که‌ زۆریک له‌ گۆرانیبیژانی ئیمه‌ نه‌زانن چ شیعه‌ریک به‌ گۆرانی بکه‌ن. یان هه‌ندیک جار به‌ بیانوی (له‌گه‌ل ئاوازدا نه‌گونجان) ئەوه‌نده‌ ده‌قی شیعه‌ر هیلاک و شپزه‌ ده‌که‌ن، که‌ ئیتر تۆی گوێگر له‌بری چیژ وه‌رگرتن، ئازار ده‌چیژیت. دیاره‌ هۆکاره‌که‌ زی‌ده‌تر په‌یوه‌ندی به‌ ناشاره‌زایی و نه‌زانینی موزیکه‌وه‌ هه‌یه‌ نه‌ک نه‌گونجانی ده‌قی شیعه‌ر.

بۆیه لیڤه وه دهستخۆشی له عهदनانی هونهرمه‌ند ده‌که‌م و ده‌زانم که هه‌ستی نازگ و هونهرمه‌ندانه هاندهری هه‌لبژاردنی ئەو شیعرا‌نه‌ن.

عه‌دانان به هه‌لبژاردن و به‌گۆرانیکردنی شیعی کلاسیکی و به ئاویت‌ه‌کردنی له‌گه‌ل موزیکی نوێ و نوژه‌ندا، ئاویت‌ه‌یه‌کی ڤه‌نگین ده‌خه‌ملینێ. ئاویت‌ه‌یه‌ک که هاوکات وشه‌ی قولاییه‌کانی هه‌ستی دلداران، موزیکی ڤه‌شنه و ده‌نگی گونجاو، تافگه‌یه‌ک نوته‌ی ڤه‌نگین ده‌ڤژیننه‌ دل و ده‌روونمانه‌وه.

زۆریش ڤیویسته‌ شانبه‌شانی هه‌ولی عه‌دانان ئاماژه‌ به‌هه‌ولی ئەو هونهرمه‌ندگه‌له‌ بدیریت که موزیکی کاره‌کانی وی داده‌ڤژن. بیگومان ئەو هونهرمه‌ندانه‌ له‌ خه‌ملاندنی تانوپۆی کاره‌کانیدا ڤۆلی کاریگه‌رو به‌رچاویان هه‌س. ئیمه‌ له‌ هه‌لسه‌نگاندنی کاری گۆرانیبیژاندا ده‌بی هه‌میشه‌ ئەم لایه‌نه‌مان له‌بیر بیت. ده‌بی بزانی که گۆرانیبیژان هه‌میشه‌ له‌ باخچه‌ی ڤه‌ له‌ نوته‌ی ئالووالای موزیسیه‌ناندا ده‌سترین. به‌لام بۆیه‌ له‌ کن عه‌دانان و له‌کاره‌کانیدا جوانتر ئەم له‌هه‌فکردنی موزیک و ده‌نگه‌ دیاره‌، چونکه‌ عه‌دانان بۆ خۆی له‌ موزیک تیده‌گات و وه‌کو ڤیشتەر ئاماژه‌م ڤیکرد موزیسیه‌نه‌.

هۆگری عه‌دانان له‌ته‌ک شیعی کوردی و خویندنه‌وه‌ی به‌رده‌وامی بۆی، هاوشانی هه‌بووی شاره‌زایی موزیک، بواریکیان بۆ ده‌سته‌به‌رکردوه‌ که له‌کن هه‌مووان ئەو بواره‌ نایه‌ته‌ بینین. ئەمانه‌ به‌سه‌ریه‌که‌وه‌ بوونه‌ به‌ هه‌ناوی به‌ره‌مه‌ینانی هه‌موو ئەو سترانه‌ دلگیرانه‌.

دیاره‌ کارکردن و ئەقینی به‌رده‌وامه‌ که وایان کردوه‌ عه‌دانان جۆره‌ کاراکته‌ریکی نوێ، جۆریک له‌ سیمای جیاواز به‌ینیت‌ه‌ ناو جیهانی گۆرانی کوردیمان‌ه‌وه‌.